

GLASILO KULTURNE MANIFESTACIJE DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

GJALSKI

BROJ TRINAESTI

ZABOK, LISTOPAD 2025.

DOBITNIK OVOGODIŠNJE NAGRADE

Robert Međurečan

Tako neka bude

Četrdeseta
obljetnica Male
nagrade Gjalski

PoZiCa 2025. –
spomenar riječi i
slika koji traje

IZLOŽBA

Sebastijan Dračić

PREDSTAVLJANJA KNJIGA

Robert Međurečan
Tako neka bude

Kristina Špiranec
Iza srca, grad kupina

Hrvoje Ivančić
Rubna zona

Terapeutska
moć knjige:
*Pošta za Li i
Grgine lutke*

Potomci Ksavera Šandora Gjalskog	3
INTERVJU: Robert Međurečan , dobitnik Književne nagrade Gjalski	4
Dosadašnji dobitnici Književne nagrade K. Š. Gjalski	7
Odluka Prosudbenog povjerenstva	8
PoZiCa 2025. – spomenar riječi i slika koji traje	8
LIKOVNA RADIONICA UMJETNIČKE GRAFIKE: <i>Grafički otisak i vez</i>	9
40. OBLJETNICA MALE NAGRADE GJALSKI:	
Mala nagrada Gjalski – čvrsto utisnuta u identitet OŠ K. Š. Gjalskog Zabok	10
RADIONICA KREATIVNOG PISANJA:	
Imaginativni prostori pjesme u prozi	10
Terapeutska moć knjige: <i>Pošta za Li i Grgine lutke</i>	11
IZLOŽBA: Sebastijan Dračić	12
KONCERTI: ANE PAŠKA – KoncArt, Nemeček	13
PREDSTAVLJANJA KNJIGA:	
Robert Međurečan: <i>Tako neka bude</i>	14
Kristina Špiranec: <i>Iza srca, grad kupina</i>	14
Hrvoje Ivančić: <i>Rubna zona</i>	14
OSTALO IZ PROGRAMA:	
The Dark Storyteller: Mic po mic, povijest mačaka	15
Noć Ksavera Šandora Gjalskog u Dvorcu Gredice	15
Gjalski kao kroničar društvenih događanja	15
Dani Gjalskog <i>powered by</i> Regenerator	15

Crtež na naslovnici – iz privatne zbrike akademika Dražena Katunarića

**KULTURNA MANIFESTACIJA
DANI KSAVERA ŠANDORA
GJALSKOG
20.–25. listopada 2025.**

ORGANIZATOR: Kulturna manifestacija
Dani K.Š.Gjalskog – Zabok
PREDSEDNICA: Valentina Đurek

UPRAVNI ODBOR KULTURNE MANIFESTACIJE:
Tina Marušić – *predsjednica*,
Bibijana Šlogar – *zamjenica predsjednice*,
Andreja Šagud – *tajnica*, Ingrid Lončar,
Valerija Novak, Lucija Laljak, Dinka
Tomašković Presečki, Sofija Keča,
Ruža Leskovar, Branko Piljek i
Nataša Hlaban – *članovi*

SUORGANIZATORI:
Društvo hrvatskih književnika, Pučko
otvoreno učilište Zabok, Osnovna škola
K.Š.Gjalskog – Zabok, Gimnazija AGM,

Srednja škola Zabok, Škola za umjetnost,
dizajn, grafiku i odjeću Zabok,
Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski,
Gokul, Ogranak Matice hrvatske Zabok,
Dvorac Gjalski, Krčma Polanović,
PD Zagorske steze, HU Muži zagorskog srca,
Digital Foto Art, TZ Područja srce Zagorja,
CUK Regenerator

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA KNJIŽEVNU NAGRADU:**
Kristian Novak, *predsjednik*
Dunja Detoni Dujmić, DHK – Zagreb
Sofija Keča, Dani Gjalskog – Zabok
Ingrid Lončar, Dani Gjalskog – Zabok
Strahimir Primorac, DHK – Zagreb

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA MALU NAGRADU GJALSKI**
Hrvoje Kovačević, književnik
Melita Petriš Banovec, prof.,
Osnovna škola Marija Bistrica

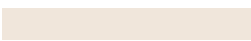
POKROVITELJI: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok, Grad Crikvenica i Grad Poreč
MEDIJSKI POKROVITELJI: Zagorski list, Radio Kaj i Zagorski radio **DONATORI MALE NAGRADE GJALSKI I NAGRADE GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA:**
Školska knjiga Zagreb; Mozaik knjiga, Zagreb; Naklada OceanMore, Zagreb; Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Zabok; Kajkaviana,
Donja Stubica; Grad Crikvenica i Grad Poreč **MANIFESTACIJU POMOGLI:** Zagrebačka banka, Europlakat, Dvorac Gjalski, ITRS, Z.I.T.O., ReGalerija

Dragi čitatelji,
ovogodišnji Dani Gjalskog su pred nama i donose tjedan pun knjiga i književnosti. Naš Gjalski ovih dana proviruje iza svakog ugla s pozivom na promocije knjiga, izložbe, predavanja, radionice i koncerte. Ove godine obilježavamo 40. obljetnicu Male nagrade Gjalski koja je mala samo po nazivu jer je svojom dugovječnošću i kvalitetom dokazala koliko je velika i važna. O povijesti, ali i budućnosti Male nagrade pročitajte u ovom broju glasila. Saznajte i sve o aktualnom dobitniku *Gjalskog* Robertu Međurečanu koji u zanimljivom interjuu govori o svojoj nagrađenoj knjizi koja se, iako radnjom u dalekoj prošlosti, itekako može preslikati i na današnje društvo. Ono što nije stalo ovdje čut ćemo uživo od samog autora s kojim se družimo na početku i kraju ovogodišnje manifestacije. Nastavljamo s otkrivanjem zanimljivosti i nepoznatih činjenica o Gjalskom kroz predavanje i izložbu fotografija iz privatne zbirke akademika Dražena Katunarića, a posebno nas veseli što ove godine u programu Dana Gjalskog sudjeluju i naši zavičajni književnici sa svojim novim književnim ostvarenjima. Pridružite nam se na programima koje smo za vas pripremili. Srdačno vas očekujemo!

TAJNICA MANIFESTACIJE
ANDREJA ŠAGUD

Ljerka Gajski Markulin, prof.,
Osnovna škola K.Š.Gjalskog, Zabok
**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA NAGRADU GJALSKI ZA SREDNJOŠKOLCE**
Kristina Špiranec, prof.
Sanja Ždralović, prof., Gimnazija AGM
Ljubica Anđelković Džambić, dr. sc.,
Gimnazija AGM

IZDAVAČ: Kulturna manifestacija Dani
K.Š. Gjalskog, Kumrovečka 8, Zabok
UREDNIKA: Andreja Šagud
OBLIKOVANJE: Igor Vranješ
WEB DIZAJN: Gordan Lončar
TISAK: Službeni glasnik, Krapina
NAKLADA: 500 kom.
www.danigjalskog.com

Potomci Ksavera Šandora Gjalskog

PIŠE JASNA BALAŠKO

Zabočkog književnika Gjalskog često su posjećivali nećaci i nećakinje, braća i seste pa i šira obitelj. Tijekom blagdana on bi za sve njih priredio iznanađenje koje se sastojalo od poklona i igrokaza koji su izvodili članovi obitelji i seljani Pavlovca i Gubaševa. Jedan od najveselijih igrokaza prikazivao se za Dan svetog Nikole. Tada bi Krampus plašio djecu i prijetio im batinama zlatnom šibom, a sveti Nikola bi ih štitio i dijelio poklone. Ksaver Šandor Gjalski (1854. – 1935.) sa svojom suprugom Vilmom, učiteljicom porijeklom iz Garešnice, nije imao djece. Jedinog sina dobio je u ljubavnoj vezi s Ivanom Sollar koja je potjecala iz ugledne zagrebačke obitelji. Ivana je bila udana za visoko pozicioniranog državnog službenika Roberta Fishbacha, a obitelj je živjela u Ilici 16 u Zagrebu. Ivanina obitelj Sollar posjedovala je ljetnikovac na Gornjem Prekrižju koji su često posjećivali. Na žalost, Ivana je teško bolesna umrla 1913., dok je njen sin bio još učenik. Prije smrti zamolila je Gjalskog da zakonski prizna sina Ivana što je Gjalski i učinio, ali ne odmah. Čekao je s postupkom jer je odnos njegovog sina Ivana i pooćima Roberta Fishbacha bio jako dobar te ga nije želio narušiti pravnim i osobnim traumama oko procesa priznavanja očinstva. Tako je priznavanje očinstva napravljeno nakon Fishbachove smrti.

Književnikova supruga Vilma bila je izrazito nezadovoljna prisnim odnosom Gjalskog i njegovog sina, ali nije mogla zabraniti ni njihovo druženje ni *posvojenje* niti Ivanove posjete Gredicama. Vrhunac lošeg raspoloženja i nezadovoljstva Vilma je doživjela nakon smrti svog supruga koji je dvorac Gredice oporučno ostavio sinu, a ne njoj. Ipak, Vilma je imala pravo doživotnog uživanja na posjedu Gredice gdje je ostala do smrti 1938. godine. Sin K. Š. Gjalskog i Ivane Sollar, Ivan Babić-Gjalski (1899. – 1949.) završio je studij prava. Zaposlio se u državnoj službi, iako ga je otac usmjeravao prema zvanju odvjetnika. Kao diplomat Ivan Babić-Gjalski radio je u Beogradu gdje je upoznao svoju buduću suprugu Radmilu Veljković (1903. – 1953.), dvorsku damu princeze Olge Karadordević. Obitelj Veljković, jedna od najuglednijih beo-

gradskih obitelji, imala je jaku financijsku i političku moć i utjecaj u državi što će Ivanu Babiću-Gjalskom pomoći u napredovanju u službi. Postao je veleposlanik u Beču, Parizu te u Londonu – sve do početka 2. svjetskog rata. Početkom rata obitelj je ostala *zarobljena* u Londonu, a Ivan Babić-Gjalski nije više predstavljao državu koja je 1941. godine nestala. Jedina alternativa je bio povratak u Zagreb i Zabok. Živjeli su od hrane koju su sami proizvodili na Gornjem Prekrižju. Godine 1945. oduzete su im Gredice, a oni su ostali živjeti na Gornjem Prekrižju u Zagrebu. Radmila i Ivan imali su dvoje djece: Ivicu i Ljiljanu. Ivica Babić-Gjalski (1927. – 1953.) bio je nadareni fizičar i strastveni alpinist. Kao vrstan fotograf dokumentirao je svoje alpinističke pohode Europom. Mnoge njegove fotografije objavljene su u časopisu *Priroda*; neke čak i posthumno. Nesretni pad tijekom penjanja na Klek bio je koban trenutak koji Ivica nije preživio.

Gjalski s Vilmom, Radmilom i unucima u Maksimiru (iz privatne zbrike akademika Dražena Katunarića)

Njegova sestra Ljiljana (1929. – 2005.) udala se za bratovog prijatelja, fizičara Vladimira Glasera (1924. – 1984.) s kojim je imala dvoje djece: Ninu (1956. – 1998.) i Katrin (1960. – 1969.). Obitelj Glaser živjela je u Ženevi (Vladimir Glaser radio je u CERN-u). Na žalost, Katrin je poginula u prometnoj nesreći dok je imala samo 9 godina, a njena sestra Nina, stručnjakinja za Prousta, radila je na ženevskom sveučilištu do svoje prerane smrti uzrokovane karcinomom pluća. Mogli bismo reći da je zla kob pratila potomke našeg književnika, jer su njegov sin, snaha te unuke i praukuke tragično i rano preminuli. Malo je poznato da je postojao još jedan potomak velikog književnika, njegov unuk Đuro Štepihar (1942. – 2023.). Naime, Ivan Babić-Gjalski je u ljubavnoj aferi s kućnom pomoćnicom Marijom Štepihar dobio sina Đuru koji je tajno rođen u Gredicama. Đuro je bio sakriven nekoliko godina kod obiteljskih prijatelja iz Zaprešića. Kad je tajna otkrivena, Đuro je 1945. započeo svoj život u Prekrižju htijući postati umjetnički fotograf. Želja mu se nije ostvarila te je živio od rente Sollarove vile u Prekrižju, a on je cijeli život sam, prilično nesiguran u sebe, povučen i plah, živio u kućici na imanju koja je stajala u blizini vile. Obitelj Ksavera Šandora Gjalskog doživjela je tragične i prerane smrti te, na žalost, danas više ne poznajemo ni jednu osobu koja bi bila direktni književnikov potomak. ~

Robert Međurečan

Dobitnik Nagrade Gjalski 2025. za roman *Tako neka bude*

Bez lažne patetike, ovo je do sad moj najbolji tekst

RAZGOVARALA SOFIJA KEČA

Na književnu ste scenu stupili 2008. romanom *Prodajem odličja*, prvi vlasnik. Potom su uslijedili romani *Kad jaganci utihnu u Zdihovu*, *Krletka za glinenog goluba* te *Domovina to go* za koji ste dobili nagradu HAZU – a. Svi su romani izazvali pozornost Povjerenstva, posebice *Domovina to go*, a ove Vam je godine jednoglasno dodijeljena Nagrada Ksaver Šandor Gjalski za najbolji prozni tekst u 2025. u Republici Hrvatskoj. Utječu li nagrade tako visokog ranga na Vaše stvaralaštvo, u kojoj su mjeri poticajne i dobrodošle? Kao i Gjalski i Vi ste se javili u književnosti u zrelim godinama. Kakav odnos imate s djelom Gjalskog, koji Vam je tekst najdraži?

Nagrade su svakako poticajne, ali se pisac ne smije uhvatiti u klopku da piše zbog nagrada. Nagrade su šlag na torti, a šlag dolazi na kraju. Prije šlaga je dugotrajni, ustrajni, ponekad mukotrpní rad. Nagrade često dolaze kad se u procesu rada i sam pisac promijeni, najbolje naravno. Prvi sam roman *Prodajem odličja*, prvi vlasnik objavio u svojoj 40. godini, a da prije toga nisam objavio niti jednu jedinu riječ. Iako sam pisao od rane mladosti, rečenice koje su tada izlazile iz mene nisu bile dovoljno dobre, snažne, autentične. Tek u srednjim tridesetima, kad sam stekao nešto životnog iskustva, rečenice su mi dobivale na smislu i snazi. Osobno puno polažem na iskustvo: kad ti život opali pokoku pljusku ili ti katkad podmetne nogu, imaš samo dvije opcije: ostati u prašini i cmizdriti ili naučiti lekciju i krenuti dalje. Ne sramim se sijedih vlasi, viška kilograma, naborane kože: bore nastaju i zbog smijeha, ne samo od muke.

Kako se čini, Gjalski je bio odlučan, katkad interventni tip koji se nije mirio s osrednošću i koji je, po svemu sudeći, jasno i glasno negodovao, osobito kad su ideali bili jeftino „pronevjereni“. Kak bi kajkavci rekli – kokotiček. I sam sam takav pa ga razumijem. I, modernim jezikom, sviđa mi se njegov „outfit“, osobito ušiljeni brkovi kakve i sam no-

sim. Iako su mu *Pronevjerni ideali* možda najzrelije djelo, ipak su mi draži *Pod starim krovovima*.

U ovom intervjuu za Glasilo Kulturne manifestacije Ksaver Šandor Gjalski želimo budućim čitateljima predstaviti nagradeni roman i dakako, zainteresirati ih da ga pročitaju. Zašto biste preporučili čitanje romana *Tako neka bude*? Je li to povijesni roman, triler, filozofski, roman o duhovnom rastu, alegorija, kritika sadašnjosti,...? Zasiurno, napisali ste zamamni epski, pripovjedni tekst, čitamo ga lako i s užitkom, s mnoštvom slika značajnog vizualnog i emocionalnog naboja. Na stranicama knjige upravo se mogu vidjeti detaljizirane slike prostora koliko ste sugestivni u pripovijedanju i opisanju. Kako biste ga Vi odredili i kako ga doživljavate u odnosu na prethodno napisana djela?

Tako neka bude je roman koji se otima kategorizaciji: sve je ono što ste nabrojali u pitanju i još povrh toga. Kad je pročitala roman, Irena Matijašević mi je rekla: „nisi ni svjestan što si napisao“. Ne volim pisati tekstove koji „sviraju“ na jednoj žici. Izazov mi je da ideje budu višeznačne, simbolične, katkad i skrivene. Ako bih ga baš morao opisati u jednoj rečenici – *Tako neka bude* je svojevrsni triler smješten u rimsku provinciju Judeju u Kristovo doba, s jakom duhovnom dimenzijom koja se ogleda i

Imam osjećaj da se povijest ciklički ponavlja i da nastojimo riješiti iste probleme kao i generacije otprije 2000 godina.

prepoznaje u sadašnjosti. To je suvremeni tekst uklopljen u kulise 1.st. naše ere, tzv. „mesijanskog doba“.

Bez lažne patetike, ovo je do sad moj najbolji tekst. Kako će odmiciati vrijeme, mislim da će se o njemu sve više raspravljati.

Pretpostavljam da je ideja o romanu dugo sazrijevala s obzirom na njegovu složenost te da mu je prethodio dugotrajni istraživački rad koji pada na tlo Vaše bogate stvaralačke imaginacije. Molim da nam objasnite tijek nastanka romana, odnosno kako je tekao kreativni proces? Koji su razlozi da ste kao mjesto radnje odabrali upravo Judeju?

Sama ideja stara je desetak godina, ali nisam se usudio pisati je. Nisam bio dovoljno vješt u pisanju – u međuvremenu sam puno žganaca još morao pojesti. Tek nakon *Domovine to go* osjetio sam se sposobnim „pohrvati“ se s tako izazovnom temom. Nekako u to vrijeme mi se sklopila cijela konstrukcija priče i bacio sam se na pisanje. Pisao sam ga skoro tri godine, istovremeno učeći o tom vremenu, prvenstveno o svakodnevnom životu običnog puka, svaku sam povijesnu činjenicu tripot prevrtao. Bilo je to uzbudljivo putovanje: ispisujući roman, ponešto sam naučio i o sebi.

Kao što rekoh, tekst sam namjerno uklopio u 1.st. jer današnjica me jako podsjeća na to tzv. „mesijansko vrijeme“ u Judeji: vrijeme nemira, nesigurnosti, iščekivanja, vrijeme u kojem se vrijednosti ruše. Vrijeme u kojem se glasovi dižu: „Ovako dalje ne može! Nešto se mora promijeniti!“ Autoriteti su podvrgnuti ruglu, znanje se više ne cijeni, vjeruje se u sve i u ništa. Glavni lik, Eleazar, je sika-rio – suvremenim jezikom: antički terorist, taliban, ISIL-ovac, koji se bori protiv Rima, vojne supersile. Borba je, naravno, neravnompravna i većina protivnika Rima završi na križu, sve dok tajanstveni Bosonogi ne okrene tezu naopačke tvrdeći da treba ljubiti svoje neprijatelje.

Imam osjećaj da se povijest ciklički ponavlja i da nastojimo riješiti iste probleme kao i generacije otprije 2000 go-

dina. Stari Latini su tvrdili da je povijest učiteljica života: ako je to istina, onda smo mi vječni ponavljači.

Naslovi Vaših romana plijene čitateljevu pažnju, izrazito su zanimljivi i duhoviti, svakako maštoviti i privlačni s namjerno određenim podkontekstom. Ovaj biblijski (kao npr: „Napravi nam boga pa neka ... ide!“ iz Izlaska), izrečen je imperativno što i nije tako uobičajeno za naslove književnih djela. Kako odabirete naslove svojih romana, kako ste i zašto odabrali upravo ovaj?

Ime je znamen – i tog se držim. Osobno, radije ću u ruke uzeti knjigu (ili pogledati film) s neobičnim, neuobičajenim naslovom. Često mi se događa da djela neobičnog naslova doista jesu neobična, izvan očekivanih tokova. Draži mi je onaj koji prti svoju kozju stazu, nego da opušteno špancira po širokoj cesti kojom su prije njega prošle tisuće. Osim toga, Ivan Brešan je jedan od mojih literarnih očeva koji me oduševljavao dugim i inteligentnim naslovima svojih drama.

Urednica Jadranka Pintarić, nakladnik Ivan Sršen i ja, mozgali smo kako pronaći sveobuhvatan naslov: vrtjelo se desetak prijedloga, dok Jadranka nije otvorila Bibliju i u Psalmu 89 pronašla stih „Tako neka bude“. Obojica smo intuitivno, u trenu, rekli „to je to!“.

S otvaranjem prve stranice romana dolazi novo iznenađenje: Provincija Judeja, šesnaesta godina vladanja Tiberija Cezara Augusta. Vraćamo se u daleku povijest, u 1. st. Dijeli nas 2000 godina, a tekst čitamo kao da čitamo o suvremenom čovjeku i društvu: „...ovaj svijet proždire samog sebe, srušit će se pod vlastitom težinom... Pošten se čovjek crveni od sablazni koje su postavljene na pijedestal vrednota... Sve ima svoju cijenu, ali nema vrijednost. Najgori vladaju. Neznanje i glupost postali su vrline.“ Slažete li se s magovim riječima? Sve je do danas, usprkos stoljećima, ostalo nepromijenjeno, isto – jer sve bismo ovo mogli reći i za današnji svijet. Ima li u tim riječima i Vašeg životnog iskustva kao sudionika Domovinskog rata? Vrijeme prolazi, ali ljudi ostaju isti. Kako to da čovjek ništa ne nauči iz povijesnog i svog iskustva, zašto je uvijek isti? Najstarije pronađene glinene pločice s klinastim pismom bile su računi, zadužnice i kupoprodajni ugovori. Odmah do njih zapisi „kako mladi ne poštuju starije i kako je nekad bilo bolje“. Čovjek kao biće zapelo na pola puta između čimpanze i boga očito ne može dobaciti dalje od učenja na vlastitoj koži. On doduše ima informacije kako ne bi trebalo, ali poput djeteta mora gurnuti prst u plamen da ga opeče. Na našim prostorima povijest je još tvrdoglavija, nikako da prođe. Parafrazirao ću pokojnog novinara iz regije: „Ovdje je prošlost neizvjesnija od budućnosti“.

Ne sramim se sijedih vlasi, viška kilograma, naborane kože: bore nastaju i zbog smijeha, ne samo od muke.

Gledamo ratove na vijestima poput videoigrica, uz pivo i čips, oguglali od užasa. Sve dok taj užas ne dođe do nas... Rat dosiže najdublje mračne komore duše i ukotvi se u njima, začahuri, i čeka povoljan trenutak da prsne poput čira. Zato mnogi ni nakon trideset godina ne mogu izaći iz ratnog vira. Sretan sam što iz mojih mračnih komora izrastaju priče.

Glavni protagonist romana je Eleazar, sin bogatog židovskog trgovca i svećenika koji je prvotno član radikalne grupe Bratstvo bodeža. Uхваćen je, mučen, drogiran, odao je svojih četrdeset sudrugova i svi su pogubljeni. U trenutku kada počinje radnja romana on je u službi Heroda Antipe, lovac je na samoprozване mesije i proroke koje rimske vlasti pribijaju na križ, izdajnik svoje domovine. Kao čuvar i pomagač dodijeljen mu je drugi protagonist, degradirani rimski legionar, kradljivac, Delmat Andes. Recite nam zašto spajate njih dvojicu? Opisujete ih tako da prvotno mislimo da je među njima velika razlika,

međutim njihovu je ljudskost samljelo tužno vrijeme u kojem žive. Eleazar sa svakom pročitanim stranicom postaje sve draži, simpatičniji, počinjemo pomalo opravdavati njegovo izdajstvo, pokazujete kako je ranjen zbog izgubljene ljubavi Ane, kako osjeća gađenje prema Andesovom bludničanju, osjeća griznju savjesti zbog ljudi koje pribijaju na križ,..., tako rasvjetljujući mogućnost da svatko poput Eleazara može ipak otpočeti novi život, može upoznati sebe, može doživjeti prosvjetljenje. Pitam Vas, vjerujete li u to ili je sve ipak poetska fikcija? Jesu li Vam poznati neki stvarni slučajevi preobraćenja? Ne zanimaju me religijska preobraćenja, ali duhovne transformacije svakako da. Mislim da su takve transformacije temelji onoga što zovemo „svrhom života“. Život je dugo putovanje i čovjek se na tom putu neumitno mijenja. U kojem smjeru će se promijeniti, ovisi o čovjeku. Eleazar i Andes putuju u potrazi za tajanstvenim Bosonogim. Oni su moji Don Kihot i Sancho Panza koji se >

➤ na svom putu, umjesto s vjetrenjačama, bore s križevima na kojima raspinju mesije, neprijatelje Rima. Na kraju ispa-da da su njihove najveće bitke – bitke sa samima sobom, nakon kojih obojica na svojevrsni način postaju bolji ljudi. Na putovanju je najvažnije pratiti znakove pored puta i pravilno ih očitati. Eleazaru je to Bosonogi... ali da ne spojlam radnju, neka čitatelji sami otkriju Eleazarov preobražaj.

Priča je vezana uz Judeju 1. st., samim tim nameću nam se asocijacije vezane uz kršćanstvo, ali vidljivo je da ste se strogo distancirali od te teme. Nigdje nije spomenut Isus Krist, samo plavoki, svjetlokosi, Bosonogi, sveta tri kralja su Baal-tus-sar, Melk-ki-oor i Ka-es-parr, bludnica Miriam iz Magdale asocira na Mariju Magdalenu, RIJEČ nije božja, tumačim da ne mora biti vjera, a može biti, ona je i DOBRO (kako govori mag)! Je li u činjenju DOBRA odgovor na pitanje o smislu života, je li tu budućnost svijeta? Nade za ovaj posrnuli svijet ima, otvorili ste je ovim romanom jer, na kraju krajeva, svi i sve pamti se po dobru.

Svi mi rođeni u kršćanskom svijetu razumijemo simboliku vremena i mje-sta Judeje u Kristovo doba. *Tako neka bude* propituje kako mehanizam mesije funkcionira iznutra i što je potrebno da se čovjek izdigne na razinu Izabranoga, ne ulazeći pri tom u religijski aspekt mesije, nego ostajući strogo u ljudskome. U ljudskome često nismo načisto što je pozitivno, a što negativno. A život je sve samo ne crno-bijeli. Ni svetinje nisu jednoobrazne, ali ih mnogi takvima smatraju. I boje se zadirati u njih. Roman govori o srazu ljudskog i božanskog u čovjeku, gdje se ljudsko kao slabo, prevrtljivo i kolebljivo, nastoji preobraziti u božansko.

Biti dobar bez interesa, bez očekivanja da će dobroti biti uzvraćena, po meni je duhovni stupanj koji bi mogao promijeniti svijet. Naravno, nisam slijepi idealist, znam kako stvari funkci-oniraju od osvita civilizacije, ali poneki fragmenti dobrote, unatoč svemu, znali su rasvijetliti i čitava stoljeća.

Zanimljiva je protagonistica Miriam, vlasnica svratišta, bludnica, ali jedina slobodna žena u tom društvu muškaraca. Vojnicima naplaćuje svoje usluge i živi kako želi za razliku od djevojkaz iz imućnih obitelji koje nisu slobodne, njihovi očevi odlučuju o njima (Eleazarovu su ljubav udali za drugoga nakon što su ga Rimljani zatočili kao člana Bratstva bođeža). To je bilo strogo patrijarhalno društvo, ali su se mnoge zasade toga sustava zadržale do danas. U čemu ih Vi vidite ili prepoznajete? Što društvo treba poduzeti, kao i one same, da budu slobodne, da i one i muškarci budu ravnopravna ljudska bića?

Roman govori o srazu ljudskog i božanskog u čovjeku, gdje se ljudsko kao slabo, prevrtljivo i kolebljivo, nastoji preobraziti u božansko.

Suvremenim rječnikom, Miriam je neslomljiva aktivistica za ženska prava koja je svjesna u kakvom strogom i lice-mjernom patrijarhalnom društvu živi i spremna je platiti cijenu za vlastitu slobodu. „Žena ovdje može biti slobodna jedino kao kurva“, bolno poentira Miriam u romanu. I danas žene plaćaju visoku cijenu emancipacije, osobito u dijelovima svijeta koji se nisu puno odmakli od vremena Miriam iz Magdale. Još uvijek više od polovice sklopljenih brakova na svijetu su dogovoreni brakovi. Poslovna transakcija je još uvijek ispred ljubavi.

Tematizirali ste i pitanje osvete i oprost. Gošea, vođa skupine Bratstvo bođeža godinama traži Eleazara da bi mu se osvetio za izdaju Bratstva i pogibiju svojih prijatelja, mrzi ga iz sve duše, ostrašćeno kakva samo mržnja i prijezir mogu biti, a na kraju romana slijedi neočekivani obrat – oprost. Obojica odbacuju svoja stara imena i poznate im živote (Gošea je još uvijek sumnjičav), odrekavši se sebe postaju druge osobe i zajedno kreću na put očekujući znakove. Eleazar kaže da će se zabiti u sjenu i žeti duše. Gošeu naziva bratom! I opet iznenađenje: završetak romana

SNIMIO: ANGELO JURKAS

označen je riječju POČETAK! Kada činio DOBRO, LJUBIMO, PRAŠTAMO na POČETKU smo novoga života! Iz prika-za običnih griješnih ljudi, surovih uvjeta života, mučenja, krvavih pribijanja na križ i najokrutnijih smrti može se roditi nešto novo, lijepo, obećavajuće, smrtni čovjek može doseći zvjezdane visine i božansku blizinu! Iz tog opisa curi optimizam poput slapa! Jeste li željeli upravo to prikazati i poručiti? Osveta zahtijeva mržnju, a mržnja troši mnogo životne energije: mržnja je u stanju okovati život u vlastiti doživotni zatvor. Osobno mislim da netko tko intenzivno mrzi nekoga ili nešto, nema snage u potpunosti se ostvariti kao ljudsko biće. Jednostavno, nema snage za to, jer mržnja ga iznutra izjeda.

Eleazar na početku romana mrzi sve koji surađuju s rimskim okupatorom, mrzi ih do razine da im želi smrt. Njegovo putovanje pustinjom njegova je transformacija, njegovo „presvlačenje kože“. Shvaća da mačem neće postići slobodu. Ali, ako se pobrine za duše, tad može uspjeti jer „kud duša, tuda će i tijelo“. Na početku mu ta ideja djeluje radikalno, neizvedivo, dječje naivno, no brzo uvida kako „duše prepoznaju dobrotu“. Biti dobar sam po sebi, biti ratnik koji se ne sveti i koji pobijedenog protivnika štiti od sebe samoga, mijenja ga zauvijek.

Optimizam i afirmativni stav u današnjem svijetu endemske su biljke: svakodnevno smo bombardirani medijskim smećem prepunim skandala, kriza, ratova i nagovještaja katastrofa. Pesimizam i „mirenje sa sudbinom“ polazno nam je stanje. A zaboravljamo da smo samim rođenjem pobjednici na lutriji života. Poput izgubljenog u labirintu – kad izgubljeni shvati da labirinti nisu izgrađeni da se čovjek u njima izgubi nego da pronade izlaz, percepcija svijeta mu se potpuno okreće.

Ne samo intrigantnim i zanimljivim sadržajem, već i znalački osmišljenim i maštovitim pripovijedanjem, dinamičnim fabuliranjem, naglašenim umijećem plastičnog oblikovanja protagonista, vremena, prostora, opisa prirodnih obilježja Judeje, načina života ljudi, živih dijaloga, kompozicije, dubokih misli o životu i pronalasku njegovog smisla, sveltremenskim porukama,..., dali ste nam roman kojem ćemo se vraćati (nije ga dovoljno pročitati samo jednom!), već istraživati i ljepotu umjetničkog stvaralaštva. Što je Vama umjetnost, kako biste je odredili, što Vam znači pisanje?

Sebe gledam kao pripovjedača, onoga tko priča priče. Poput plemenskog starca koji uz vatru skupi plemensku dječurliju i priča. Da bih ispričao priču, ona me mora nadahnuti, uznemiriti, natjerati me na razmišljanje, ne dati mi da je izbacim iz glave. Držim se poljske poslovice koja u prijevodu ima poetski naboj:

SNIMILA: SANDRA ŠIMUNOVIĆ

Robert Međurečan rođen je 1969. godine u Zagrebu. Iza sebe ima objavljenih pet romana. Prvi roman *Prodajem odličja, prvi vlasnik* objavljen je 2008. i odmah postao vrlo zapažen – prikazao je Domovinski rat i branitelje na drukčiji način od plošnih medijskih napisa. Te je godine roman bio nominiran u svim natječajima za roman godine. I njegovi sljedeći romani – *Kad jaganjci utihnū u Zdihovu* (2011.), *Krletka za glinenog goluba* (2019.) i *Domovina to go* (2022.) redovito su uvrštavani među romane godine. Dobitnik je Nagrade HAZU za područje književnosti 2023. godine za roman *Domovina to go*.

U suradnji s doajenom hrvatske režije Petrom Kreljom, 2014. je realizirao dokumentarni film *Oluje se uvijek vraćaju kući*, u produkciji Hrvatskog filmskog saveza. Najnoviji roman *Tako neka bude*, objavljen u proljeće ove godine, uspješno prti svoj put prema čitateljima... Osim što piše romane, piše i scenarije, svira i sklada. Živi i radi u Zagrebu.

„Izbjegavaj staze kud gomile gaze“. I tako prtim neke svoje kozje staze. Nije lako, ali je zrak čišći.

Po meni, umjetnik mora biti znatiželjan i hrabar. Mora biti u stanju načiniti barem korak preko granice očekivanog, zagaziti u nepoznato, u mrak i osvojiti novi teritorij slobode. Pobijediti vlastiti strah. Jednom kad se ugazi u nepoznato, u ono što plaši, najčešće ispada da tamo nema ničega. Tad treba načiniti novi korak u novi mrak. Tijekom pisanja hvatali su me povremeni napadaji autocenzure, pitajući se smijem li dirati nešto što je sveto tolikom broju ljudi. Na kraju sam zaključio da su svetinje vrlo jednostavne: pravim svetinjama ne smeta nova interpretacija, jedino se lažnjaci boje suda.

Kao autor, ne želim naturati unaprijed spremljene odgovore, ne moram ih čak niti imati. Ali moram znati postaviti prava pitanja i pustiti čitateljima da nađu vlastite odgovore, da iz vlastitih cipela dožive roman. Ako ih roman potakne na naknadno promišljanje, nitko sretniji od mene.

Čitatelje glasila Gjalski, u kojem će biti objavljen ovaj razgovor, sigurno će

zanimati što radite kada ne pišete, koji su naslovi Vama najdražih književnih djela, čitate li domaću suvremenu književnost? Na čemu trenutno radite, pripremате li nove naslove? Ima li ponuda da napišete scenarij za predstavu ili film prema romanu?

Moj život nije spektakularan: radim u staračkom domu, a u slobodno vrijeme pišem, čitam, družim se s meni dragim ljudima. Postoje preliminarni dogovori oko ekranizacije *Odličja* i *Domovine to go*, ali još je rano da se išta govori o tome.

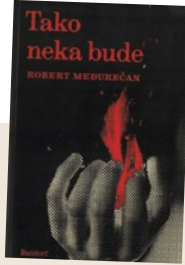
Od ranih dvadesetih imam ritual da svakih nekoliko godina pročitam *Kiklopa* i *Proljeća Ivana Galeba*, po meni dva najbolja hrvatska romana svih vremena. I svaki put pronadem u njima nešto novo – na taj način uvidam sebe kako se mijenjam.

Čitam što više knjiga svojih kolega: smatram da imamo barem desetak izvrsnih autora koji bi mogli ostaviti traga na europskoj, da ne kažem svjetskoj, književnoj sceni. Iako dolazimo iz male i nejake kulture, treba se odvažiti i progurati se na to gladijatorsko borilište. Usuditi se: to bi trebala biti naša svakodnevna molitva. ~

DOSADAŠNJI DOBITNICI KNJIŽEVNE NAGRADE KSAVER ŠANDOR GJALSKI

1981.	Ivan Aralica Put bez sna
1983.	Iris Supek Kraj svijeta
počinje kihanjem
Tatjana Arambašin Slišković
Čovjek koji je volio vlakove,
čovjek koji je mrzio vlakove
i druge priče s tračnica
1985.	Irena Vrkljan Svila, škare
1986.	Pavao Pavličić Trg slobode
1987.	Hrvoje Hitrec Ljubavi na
crnom baršunu
1988.	Dubravka Ugrešić
Forsiranje romana reke
1989.	Nedjeljko Fabrio
Berenikina kosa
1990.	Zvonimir Majdak Krevet
1991.	Goran Tribuson
Potonulo groblje
1992.	Feda Šehović
Svi kapetanovi brodolomi
1993.	Dalibor Cvitan Ervin i ludaci
1994.	Miljenko Jergović
Sarajevski Marlboro
1995.	Pavao Pavličić Šapudl
1996.	Višnja Stahuljak Sjećanja
1997.	Alenka Mirković-Nad
91,6 Mhz glasom protiv topova
1998.	Ratko Cvetnić Kratki izlet,
zapisi iz Domovinskog rata
1999.	Goran Tribuson Trava i korov
2000.	Zoran Ferić Andeo u ofsajdu
2001.	Stjepan Tomaš
Odněkud dolaze sanjari
2002.	Nedjeljko Fabrio Triemeron
2003.	Josip Mlakić Živi i mrtvi
2004.	Renato Baretić Osmi povjerenik
2005.	Luko Paljetak Skroviti vrt
2006.	Igor Štiks Elijahova stolica
2007.	Sanja Lovrenčić
U potrazi za Ivanom
2008.	Ivo Brešan Katedrala
2009.	Ratko Cvetnić Polusan
2010.	Ivana Šojat-Kući Unterstadt
2011.	Ivan Aralica Carske kočije
2012.	Nikola Đuretić Almanah
smrti i nestajanja
2013.	Pavao Pavličić Muzej revolucije
2014.	Julijana Matanović I na početku
i na kraju bijaše kava
2015.	Dubravko Jelačić Bužimski
Nezaboravne priče iz kavane Corso
2016.	Željko Ivanković Rat i sjećanje
2017.	Kristian Novak
Giganin, ali najljepši
2018.	Jurica Pavičić Crvena voda
2019.	Goran Tribuson Otac od bronce
2020.	Ena Katarina Haler Nadohvat
2021.	Zoran Ferić Putujuće kazalište
2022.	Ludwig Bauer
Dvostruki život Eve Braun
2023.	Ivan Lovrenović
U sjeni fantoma
2024.	Kristian Novak
Slučaj vlastite pogibelji

Odluka Prosudbenog povjerenstva za dodjelu Nagrade Ksaver Šandor Gjalski za 2025. godinu

Prosudbeno povjerenstvo u sastavu: Dunja Detoni Dujmić, Sofija Keča, Ingrid Lončar, Strahimir Primorac i Kristian Novak (predsjednik) – na sjednici održanoj 17. rujna 2025. godine jednoglasnom je odlukom dodijelila Nagradu Ksaver Šandor Gjalski za 2025. godinu Robertu Medurečanu za roman *Tako neka bude* (Sandorf, Zagreb, 2025.).

Za Nagradu su ove godine bile prijavljene 74 knjige, a u užu su izbor ušli sljedeći naslovi, abecednim redom prema prezimenima autorica odnosno autora:

Suhoziđ Staše Aras (Hena com, Zagreb, 2025.)
Kuća ili Čovjek koji je kupovao čavle Ludwiga Bauera (Fraktura, Zaprešić, 2024.)
Fikcija Ivane Bodrožić (Fraktura, Zaprešić, 2025.)
O čemu ne govorimo Slavenke Drakulić (Fraktura, Zaprešić, 2024.)
Spiderman Zorana Ferića (V.B.Z., Zagreb, 2025.)
Matija Drage Hedla (Telegram, Zagreb, 2025.)
Škola Glorie Lujanović (Naklada OceanMore, Zagreb, 2025.)
Stoji ti put Julijane Matanović (Neolit, Koprivnica, 2024.)
Tako neka bude Roberta Medurečana (Sandorf, Zagreb, 2025.)
Rekvijem Josipa Mlakića (Fraktura, Zaprešić, 2024.)
Ti si ja Pavla Pavličića (Lada od vode, Zagreb, 2025.)
Samo jedna od Petre Prtajin (Naklada Ljevak, Zagreb, 2025.)
Odeon Ivice Prtenjače (V.B.Z., Zagreb, 2025.)
U kući i u vrtu bilo je mnogo cvijeća Gabrijele Rukelj Krašković (Naklada OceanMore, Zagreb, 2025.)
Adam Marine Šur Puhlovski (V.B.Z., Zagreb, 2025.)

Tako neka bude Roberta Medurečana na jedinstven način ujedinjuje vrhunski povijesni realizam i hrabar intelektualni izazov koji

gada izravno u suvremeni hrvatski kontekst. Roman vješto rekonstruira Galileju prvog stoljeća: jezik, običaji, političke sile i okrutnost rimskog okupatora opisuju se dokumentarnom točnošću, ali pripovijest istodobno nosi napet, trilerski tempo koji čitatelja drži u stalnom iščekivanju.

Medurečan ne igra na sigurno: daje slobodnu reinterpretaciju konteksta Novog zavjeta koja će zasigurno uznemiriti one koji polažu pravo na ekskluzivno tumačenje Kristova nauka. Umjesto da uzdigne jednu dogmu iznad drugih, roman raskrinkava kako političke i vjerske elite instrumentaliziraju mesijanske ideje, ali paralelno otvara i dublju, prijeko potrebnu refleksiju o onome što bi temelj kršćanstva trebao biti: upornost u ljubavi, oprost i dostojanstvenom odnosu prema Drugom. Taj povratak na „srž vjere“, ustrajavanje na ljubavi i oprost kao radikalnoj etici, predstavljan je bez lakog sentimentalizma, često kroz krvavu cijenu i moralnu dvojbu likova, što knjizi daje težinu i intelektualni autoritet.

Autor uspijeva balansirati dokumentarnu vjerodostojnost s umjetničkom imaginacijom, kompleksnim i kontradiktornim likovima i vješto strukturiranim zapletom, a rezultat je djelo koje ne samo da obogaćuje tradiciju povijesnog romana u hrvatskoj književnosti, nego i aktivno potiče javnu raspravu o religiji, moći i ljudskosti u trenucima kada su ta pitanja iznimno aktualna.

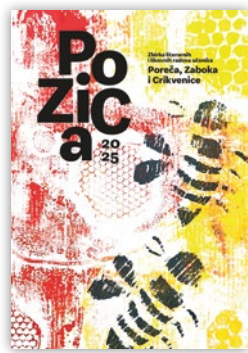
Kao književno djelo i kao tekst koji hrabro propituje identitete i dogme te otvara prostor za civiliziranu raspravu o vjeri i zajedništvu, *Tako neka bude* u potpunosti zaslužuje ovu prestižnu nagradu, jer dolazi u vremenu kad su hrvatskom društvu suosjećanje i kritičko mišljenje prijeko potrebni.

U ime Prosudbenog povjerenstva
Kristian Novak

PoZiCa 2025. – spomenar riječi i slika koji traje

PIŠE **TINA MARUŠIĆ**

Novi broj *PoZiCe* i ove godine okuplja prijatelje i suradnike iz triju prijelaznih gradova – Poreča, Zaboka i Crikvenice, kao i sve generacije koje vole umjetnost, pisanu riječ, likovni izraz, vrednote i bogatstvo hrvatskoga jezika te hrvatske kulture i baštine. Tradicionalno ujesen, krajem listopada, u tjednu posvećenom zabočkom književniku, *gredičkom gospodinu*, u Danima Ksavera Šandora Gjalskog, promocija ove vrijedne riznice mladenačkih ostvaraja pokazuje jasan putokaz u očuvanju svega onoga što je važno – današnjim učenicima, mladim ljudima koji propituju i iskušavaju

rani i ukoričeni – postaju glas današnjice, aktualnosti, dio baštine, postaju brend. *PoZiCa* kao takva jest brend. Prepoznatljiva po vrijednostima koje promiče, svojem izgledu, strukturi, po cilju – jačanju

svijet koji ih okružuje, učiteljima, nastavnicima i profesorima koji taj svijet iznova otkrivaju, roditeljima, prijateljima i obitelji koji u taj svijet ulaze kroz različite perspektive, doživljaje, izraze. *PoZiCa* iznova okuplja, spaja, prepoznaje, motivira i dokazuje da se može – da svaka iskra, svaki talent, svako nadahnuće pronađu put i ostaju. Ostaju kada su zapisani, dokumentirani i ukoričeni – postaju glas današnjice, aktualnosti, dio baštine, postaju brend. *PoZiCa* kao takva jest brend. Prepoznatljiva po vrijednostima koje promiče, svojem izgledu, strukturi, po cilju – jačanju

mladih ljudi koji otvaraju vrata životu i svijetu. Neka im ove stranice budu dodatan vjetar u leđa.

Nagrade Laurus nobilis (u kategoriji hrvatskog i talijanskog jezika), Mala nagrada Gjalski i Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola te Miće sunce dodjeljuju se učenicima osnovnih i srednjih škola za najbolje literarne radove tijekom godine na županijskoj ili međuzupanijskoj razini. Valja razmisлити o podizanju ovih literarnih natječaja na državnu razinu kako bi se još više pronosila vrijednost naših domaćih književnika, kako bi se čuvala nemjerljiva vrijednost svih triju hrvatskih narječja, mnogobrojnih dijalekata i idioma, jezika koji više nego ikad treba njegovati, učiti, razumijevati, osjećati. Uz nagrađene radove nalaze se i pohvaljeni radovi koji zajednički prepleću

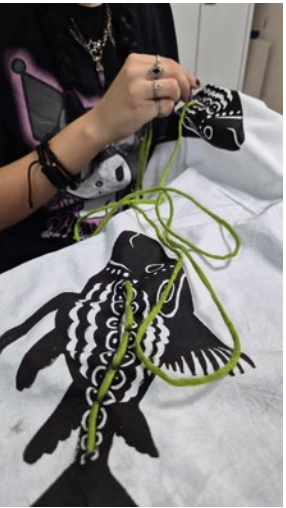
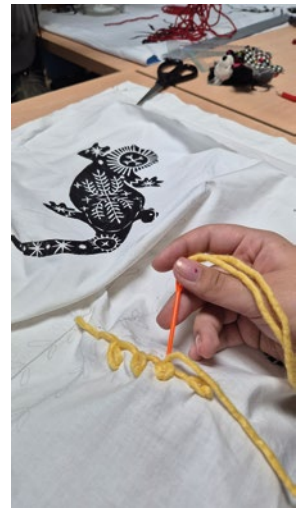
LIKOVNA RADIONICA UMJETNIČKE GRAFIKE

Grafički otisak i vez

PIŠE **CARMEN BAČURA POTOČIĆ** voditeljica radionice

Grafička tehnika visokog tiska najstarija je grafička metoda kod koje otisak nastaje prijenosom na podlogu s visokih, izbočenih, dijelova reljefne matrice na koje smo aplicirali boju. Početke visokog tiska vežemo uz izradu drvenih reljefnih matrica kojima su se otiskivanjem dekorirali zidovi, namještaj i tekstil. Nasljedstvo drvenih matrica iz prošlosti nalazimo u linoreškim matricama. Linoleum, izum 19. stoljeća Fredericka Waltona, nastao je za potrebe brodograđevne industrije koja je trebala materijal otporan na klimatske promjene za prekoceanske brodove. Mogućnosti linoleuma prepoznali su umjetnici koji ga počinju koristiti za izradu matrica iz kojih procesom otiskivanja nastaju grafički otisci, a tehnika dobiva ime linorez.

Na ovogodišnjoj likovnoj radionici linoreške matrice namijenjene su dekoriranju tekstila, a likovne ideje produkt su promišljanja o tradicijskoj ornamentici Hrvatskog Zagorja. Motivi i oblici koje nalazimo na tradicijskim drvenim igračkama i na licitarima inspiracija su za dizajn vlastitog ornamentalnog ukrasa. Govoreći o dizajnu tekstila ne možemo zaobići vezenje jer ono je također jedno od najstarijih metoda ukrašavanja tkanina u svim kulturama svijeta. Kulturni identitet Zaboka neosporno je vezan uz ZIVT i Regeneraciju, a multikolorit vunene prede kojom se izrađuju tepisi i tapiserije povezali smo s tradicijom veza na zagorskim narodnim nošnjama. Nastojali smo spojiti grafičku i tekstilnu metodu ukrašavanja tekstila u izradi artefakata koji su i tapiserija i grafika, a kroz prizmu likovnog promišljanja o identitetu vlastitog zavičaja. ~

Carmen Bačura Potočić (Zagreb, 1972.), profesorica je likovne kulture Nakon završene Škole za primijenjenu umjetnost i dizajn započinje studij na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, gdje je diplomirala na nastavničkom smjeru 1998. godine. Članica je Hrvatskog društva likovnih umjetnika. Profesorica je u Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok gdje predaje likovnu grupu predmeta u sektoru likovne umjetnosti i dizajna od 1998. godine. Voditeljica je Likovne radionice umjetničke grafike u sklopu Kulturne manifestacije Dani K. Š. Gjalskog u Zaboku od 2007. godine. Autorica je udžbenika *Grafičke tehnike za srednje škole s programima vizualnih umjetnosti i dizajna* (Školska knjiga, 2014.).

Likovno djelovanje obilježeno je slikarstvom, grafikom, crtežom i tehnikom kolaža. Istražuje i spaja grafičko svojstvo multiplikacije i otiskivanja s ostalim likovnim tehnikama, a često koristi i tekstilne materijale koje aplicira i integrira u grafički i crtački medij.

Mala nagrada Gjalski – čvrsto utisnuta u identitet OŠ Ksavera Gjalskog Zabok i uzor vrijedne kulturne tradicije

PIŠE VALERIJA NOVAK koordinatorica Male nagrade Gjalski

Mala nagrada Gjalski zamišljena je i pokrenuta 1985. godine kao literarni natječaj za prozne radove na zasadima gredičkog i zabočkog pisca Ksavera Šandora Gjalskog kako bi učenici u osnovnoj školi razvijali maštu, kreativnost te vještinu pisanog izričaja. Osobit akcent uvijek se stavljao na očuvanje kajkavske jezične baštine i poticanje učenika na oblikovanje svojih razmišljanja na zavičajnim i mjesnim govorima, „dijem doma“, našeg Zagorja. I tako već četrdeset godina Mala nagrada neizostavno se provodi svake jeseni pod okriljem Kulturne manifestacije Dani Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku.

Tematski i stilski raznolika, bogata, Mala je nagrada i odgajala mnoge naraštaje učenika u promicanju ljudskih i društvenih vrijednosti zahvaljujući predanom mentorskom radu mnogih učitelja hrvatskog jezika i stručnog usmjeravanja Prosudbenog povjerenstva u čijem sastavu uvijek djeluju renomirani dječji književnici, urednici i stručni pedagoški djelatnici – profesori hrvatskoga jezika. Idejna začetnica

Male nagrade bila je učiteljica Nevenka Miškulin, a svojim posebnim pristupom učenicima i mentorima neizbrisiv trag ostavila je Željka Horvat Vukelja kao dugogodišnji dobri duh Nagrade. U radu Povjerenstva svoj pečat dali su i Borna Lulić, Marija Ott Franiolić, Branka Primorac, Zlatko Krilić te Hrvoje Kovačević.

Tijekom vremena od današnjih dana osnovci naše županije redovito i rado sudjeluju u Natječaju, osvajaju nagrade i pohvale, a zabočki učenici sa svojim mentorima doprinose umjetničkom programu, kao domaćini svečane dodjele Nagrade, svojim scenskim, glazbenim, likovnim i medijskim nastupima. Na četrdesetu obljetnicu Male nagrade učinjen je iskorak s pozivom susjednih županija na sudjelovanje u Natječaju sa željom da se ubuduće ime gredičkog pisca pronosi cijelom zemljom. Svih ovih godina tim učitelja zabočke osnovne škole u kreativnoj sinergiji nastoji našu cijenjenu Malu nagradu i dalje razvijati u skladu s novim idejama i generacijama učenika.

Dosadašnji sudionici Natječaja u međuvremenu odrastaju, mnogi postaju učitelji, novinari, pravnici, liječnici, ekonomisti, inženjeri... Kojim god putem kasnije krenuli, sigurno im je toplo oko srca kad pročitaju kako su još kao petaši, šestaši, sedmaši ili osmaši počeli promišljati sami sebe i svijet koji ih okružuje sa svim svojim izazovima.

U svakom slučaju priča o Maloj nagradi postala je, zbog dugogodišnje tradicije, međugeneracijska priča u kojoj su učenici dobitnici postali mentori svojim učenicima, a neki će sudionici Natječaja ispod objavljenih radova naći imena svojih roditelja... Također, ne smijemo zaboraviti da su bake i djedovi vjerna publika na svečano-stima dodjele naše Nagrade!

Danas Mala nagrada i dalje raste. Nastoji pridonijeti u sazrijevanju mladih osoba kao važan dio u kojem će razvijati svoju čitalačku pismenost i sposobnost kritičkog mišljenja, u kojem mogu napredovati te stvarati plemenitiji svijet. ~

RADIONICA KREATIVNOG PISANJA

Imaginativni prostori pjesme u prozi

PIŠE KRISTINA ŠPIRANEC voditeljica radionice

Ovogodišnja radionica kreativnoga pisanja, koja je povodom Dana K. Š. Gjalskoga počela krajem rujna u Gimnaziji A. G. Matoša, okupila je dvadesetak učenika iz Gimnazije. Tema je bila pjesma u prozi, odnosno razmatranje obilježja hibridnih tekstova i proučavanje prostora teksta koji nam omogućuje slobodu, fluidnost te dublje propitivanje i mapiranje vlastitoga lirskog identiteta i svijeta. Počevši s čitanjem Baudelaireovih pjesama iz *Spleena Pariza*, upoznajemo se s novom formom koju istražujemo u sklopu radionice, s prozom koja je, kako je naveo sam Baudelaire, *glazbena bez ritma i rime, dovoljno podatna i dovoljno isprekidana da bi se prilagodila uzbuđenjima duše, lelujanjima sanjarenja i nenađanim trzajima savjesti*.

Nadalje, čitajući radove suvremenih hrvatskih majstora pjesme u prozi (Danijel Dragojević, Tea Benčić Rimay, Ivan Babić itd.), nastojimo pronaći zajednička obilježja koja pjesmi u prozi donose upravo spomenutu muzikalnost, ali i zgusnutost,

intenzitet te učinak iznenađenja. Naime, neki su teoretičari književnosti u pjesmi u prozi prepoznali koncentrat romana lišen deskripcije, razvučenosti i analize, dok su je drugi povezivali s konciznošću i efektnošću aforizama. Čitajući i interpretirajući različite tekstove, uočavamo sugestivne slike, ritam koji se ostvaruje ponavljanjem sličnih ili istih rečenica, odnosno permutacijama, prozračnost životnih i nepretencioznih tema te protočnost horizontale poezije bez stihova.

Polaznici se prihvaćaju zadatka pisanja pjesme u prozi u kojoj će nam otkriti svoje trenutne preokupacije, misli i osjećaje, s naglaskom na kontrastu, ritmu, zvučnosti i ljepoti slojevitosti. Privlači ih kontrast kao stilsko načelo supostavljanja suprotnih elemenata, naročito onih koja se tiču svjetla i tame, kao i tehnike *chiaroscuro*. Također, kontemplirajući nad isprekidanošću i lelujavošću misli te osjećaja, koje su dobrodošle u takvoj formi, učenici stvaraju zanimljive tekstove u kojima se pojave razmatraju iz različitih kutova te u kojima se duševna stanja i osjećanja gradiraju i suprotstavljaju.

Petra Posavec tako, primjerice, naročito lirski piše o koračanju (kroz školu, kroz šumu), pronicljivo promišljajući o slobodi

Terapeutska moć knjige: Pošta za Li i Grgine lutke

Književni susret s književnicom i defektologinjom **Elizabetom Končić** održat će se u Osnovnoj školi K. Š. Gjalskog Zabok, gdje će učenici od 5. do 8. razreda imati priliku razgovarati o dvjema knjigama – *Pošti za Li* i *Grginim lutkama*, upoznati likove, njihove emocije i karaktere, ali i iskazati svoje probleme s kojima se svakodnevno suočavaju te otvoriti i osvijestiti vlastiti unutarnji svijet u radioničkom dijelu susreta. Književni susret obuhvatit će razgovor o učeničkim aktivnostima u slobodno vrijeme, igrama koje vole i koje ih vesele, ali i tematizirati ozbiljnije teme poput vršnjačkoga nasilja, osjećaja usamljenosti

i samoće te osjećaja nepripadnosti i različitosti. U radioničkom dijelu učenici će napisati pozitivne i negativne rečenice koje upućuju sami sebi, nacrtati lutku s pozitivnim rečenicama kao motivacijskim mislima za samopodršku i podizanje samopouzdanja. Književni susret naglašava važnost traženja pomoći u slučaju bilo kakve izloženosti nasilju i pomaganja onima kojima doživ-

ljavaju bilo kakav oblik nasilja, pogotovo ako se učenici ili odrasle osobe nalaze u ulozi promatrača. Pokrenimo zajedno terapeutsku moć knjige zajedničkim čitanjem, promocijom važnosti čitanja i razvijanja pozitivne slike o sebi!

Elizabeta Končić (Zagreb, 1972.) završila gimnaziju u Zaboku, a zatim Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu. Radi u osnovnim školama kao edukacijski rehabilitator. U svojem radu potiče kreativnost i literarno stvaralaštvo djece. Urednica je *Zbirke priča o nenasilju* (Unibook, 2011.) učenika OŠ Side Košutić Radoboj. S učenicima radi na izradi slikovnica prilagođenih za djecu s teškoćama čitanja te su neke od njih 2018. godine objavljenije u knjizi učenika osnovnih škola *Različitost je najzanimljivija boja života*. Živi u Družilovcu pored Velikog Trgovišća.

Autorica je zbirke priča i dva romana za djecu i mlade (*Pošta za Li* i *Grgine lutke*), te priča za odrasle koji su objavljene u zbornicima: *Poquereene priče*, (Zagreb), *PitchWise* (Sarajevo), *Balkan Delikatessen: Schweigen*, (Beč).

Za priču o nenasilju *Kako je Žižak vratio svoj žar* dobila je nagradu Jagoda Truhelka u kategoriji književnog stvaralaštva učitelja. Za roman *Pošta za Li* dobila je nagradu Grigor Vitez za najbolji tekst za mladež u 2020. godini i

ELIZABETA KONČIĆ

priznanje The White Ravens – A Selection of International Children's and Youth Literature 2021. Članica je Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade. ~

i ograničenosti vlastitoga kretanja, ali i vlastitoga života kroz dva nepovezana, a istovremeno neodvojiva konteksta (bivanja). Lori Kajtez iskušava se u opisima prirode kao neukrotive, okrutne sile i rajske vizije, očaravajući čitatelja vizualnim slikama bujnosti, životnosti i zelenila. Franka Vrančić plete tekst satkan od nježnih misli i kontemplacija nad vlastitim postojanjem, nad prazninom u kojoj plovimo, gubimo se i pronalazimo...

Na ovogodišnjoj radionici naš je smjerokaz bio unutar zadane forme *pronaći pjesmu koja će naslutiti naše postojanje* (da parafraziram suvremenoga hrvatskog pjesnika Milka Valenta) te smo nastojali kroz čin pisanja otkrivati najdublje istine našega bića, ili barem postaviti pitanja našega postojanja. Patrik Krznar tako je, potaknut temama prolaznosti i vječnosti, napisao odličnu, tankočutnu pjesmu *Smisao*, u kojoj propituje prolaznost života potražujući usidrenje našega bića u ljubavi i osjećajnosti. Ovogodišnja je radionica još jednom pokazala kako se izrazom pjesme možemo nadahnjivati i poigravati, no kako nas pjesma očarava i osvaja tek onda kada proizlazi iz dubine bića, kada otkriva iskrene emocije i tajne koje osjećamo – ili barem naslućujemo – i mi sami. ~

KRISTINA ŠPIRANEC SA SUDIONICIMA RADIONICE

IZLOŽBA

Sebastijan Dračić

PIŠE IVA KÖRBLER

Likovni gost za Dane Gjalskog s kojim se otvara ovogodišnja manifestacija u Gradskoj galeriji Zabok 20. listopada u 18 sati je istaknuti slikar mlade generacije Sebastijan Dračić (Zagreb, 1980.).

Od 1994. do 1998. pohađa u Zagrebu školu primijenjene umjetnosti i dizajna na slikarskom odsjeku. Slikarski odsjek Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu upisuje 2000. godine, gdje je diplomirao 2006. u klasi profesora Zlatka Kesera. Član je Hrvatskog društva likovnih umjetnika od 2008. godine te Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika od 2012. do 2016. Docent je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Na umjetničkoj sceni aktivno djeluje od 2003. godine te je u sklopu svojeg umjetničkog djelovanja ostvario 11 samostalnih i pedesetak skupnih izložbi. Izlagao je u Hrvatskoj (Zagreb, Varaždin, Rab, Zadar, Poreč, Pula i Rijeka) te u inozemstvu (Beč, Skopje, Leipzig, Novi sad, Ningbo, Milano, Gdansk, Herne, St Polten). Predstavio se i na nekoliko Art fairova u inozemstvu. Sudjelovao je na rezidencijalnim programima Kulturkon-takt 2009. u Beču i One-sided story u Leipzigu 2012. Dvaput je bio stipendist The Pollock-Krasner Foundation iz New Yorka, i to 2012. i 2019. godine. Njegove slike nalaze se u privatnim i javnim kolekcijama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Dračić radi cikluse slika u kojima obrađuje jednu ili više srodnih tema te se, u formalnom i sadržajnom smislu, slike unutar ciklusa trebaju promatrati kao dio cjeline. Prvi ciklus slika „8 x 8“ nastajao je od 2004. do 2007., zatim

ciklus „Svatko za sebe“ koji je dovršen 2010., slijedi „The Beginning and the End of the World“ iz 2011., „Gray“ iz 2014. te ciklus „Kob“ iz 2022. Osim slika napravio je i ciklus crteža „Nevideno“. Ciklus „Dimora“ (2025.) tvori zaseban, samostalan projekt, za razliku od ranijih ciklusa koji su se tematski i stilski nadovezivali jedan na drugi. Ovaj ciklus radova od jedanaest ulja na platnu realističkog predznaka ukazuje kako smo svi mi tek gosti, prolaznici kroz ove svjetove, kratkotrajni stanovnici mjesta u kojima ostavljamo tragove svojeg postojanja. Od prostranstva svemira do dubine zemlje, čovjek neprestano nastoji ovladati, obilježiti i prisvojiti teritorij oko sebe, barem njegov mali dio. Upravo zato, umjetnik je svoje radove okupio pod imenom „Dimora“, što je talijanska riječ za prebivalište – mjesto na kojemu osoba živi ili boravi određeno vrijeme, a može se prevesti i kao kuća ili dom.

Dračić radi u tehnici ulja na platnu, stvarajući slike velikih formata, izobličeni snovitih prostora. Na prvi pogled realistički prizori pejzaža s različitim geografskih područja koji se pojavljuju na njegovim slikama ne evociraju stvarna mjesta, već srastanjem realnih i imaginarnih segmenata potenciraju dojam snovite atmosfere koja promatrača uvlači u intenzivne, često i začudne prostore, koji proizlaze iz fragmenata svijeta u kojem živimo.

FOTO: AGENCIJA 404

Teme kojima se Dračić bavi u svojem slikarstvu su vezane uz čovjeka; njegov odnos s prirodom, odnosom pojedinca i društva te idejama utopija i distopija i njihovog ispreplitanja. Koristi reference na širokom polju kulture, od drevnih vremena do suvremenih, od visoke kulture do pop-kulture, gdje slika postaje mjesto u kojemu se prošlost, sadašnjost, budućnost i fikcija miješaju. Prostor unutar njegove slike postoji između snova i stvarnosti, a proizlazi iz fragmenata svijeta u kojem živimo. To su prizori moguće prošlosti i konture nesigurne budućnosti. ~

Autorica i kustosica izložbe:
Iva Körbler

KONCERT

ANE PAŠKA – KoncArt

KoncArt je autorski glazbeni performance dramaturginje, glazbenice i izvođačice Ane Paške. U njezinom zamišljenom Salonu za uljepšavanje duše, publika očekuje večer ispunjena pjesmom, poezijom i glazbom uz pratnju harmonike, klavira, cajona i gitare. Ane Paška na osebujan način pjeva, recitira, igra se s glasom, i vodi nas u nepoznate glasovne pejzaže. Njezini koncerti – nazvani *koncarti*, mjesto su gdje se svakodnevica pretače u umjetnost, gdje humor i emocija stapaju kazalište, glazbu i poeziju u jedinstveno iskustvo, kroz upečatljive pjesničke slike, metafore, asocijacije u kojima se svi mogu prepoznati.

Rođena na Pagu, Ana-Marija Fabijanić, diplomirala je dramaturgiju na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu, a završila je i MA Film i video na Umjetničkoj akademiji u Splitu. Od 2014. u potpunosti se posvećuje autorskom stvaranju te pod scenskim imenom Ane Paška razvija prepoznatljiv stil koji objedinjuje kazalište, glazbu, tekst i video. Uz knjige *Slikovnica od piđžame* (2014.) i *JaMajka dream* (2016.), koje su popraćene glazbenim performansima istoimenih naziva, od 2018. diljem Hrvatske izvodi svoj, sad već kulturni, glazbeni performans *Improvizacije* koji publika s velikim oduševljenjem prihvaća, a 2022. godine svoj glazbeno-scenski ritual nazvala je jednostavno – KoncArt.

Pridružite nam se na ovom posebnom umjetničkom doživljaju i otkrijte zašto je Ane Paška nezaobilazno ime suvremene hrvatske izvedbene scene. ~

SNIMILA: KAJA ZULIN

KONCERT

NEMEČEK

Nemeček, jedan je od najintrigantnijih bendova regionalne scene, rock power trio koji čine Vedran Živković, Leo Beslač i Borna Maksan. Njihova je glazba smionim spoj rocka, krautrocka i slavenske simbolike, oplemenjen magijom slavonske tambure i suvremenom produkcijom, a taj jedinstveni glazbeni rukopis prepoznat je i nagrađen nagradom *Milan Mladenović* 2024. godine, jednim od najprestižnijih priznanja na regionalnoj sceni.

S aktualnim albumom *Prokletije II* (Lack of Records, 2024.), Nemeček nastavlja graditi ambicioznu trilogiju započetu debitantskim izdanjem. Album je osmišljen kao neprekinuta glazbena cjelina koja se sluša u jednom dahu, svojevrsni distopijski mozaik u kojem se spajaju elementi tradicionalne glazbe s modernim eksperimentalnim rockom.

Nakon bogate koncertne godine s više od 30 nastupa u Hrvatskoj, regiji i srednjoj Europi, Nemeček dolazi u Zabok donijeti svoju verziju monumentalnog i hipnotičkog iskustva koje briše granice između prošlosti i budućnosti. ~

SNIMILA: MARINA UZELAC

Kao sastavni dio naslovnice albuma *Prokletije II* pojavljuje se slika *Crna zastava* hrvatskog slikara **Ljube Babića**, nečaka Ksavera Šandora Gjalskog. Nastala je 2016. godine neposredno nakon smrti cara Franje Josipa kada su ulice Zagreba bile obavijene crnim zastavama. Inspiriran ovim prizorom, Ljubo Babić naslikao je jedno od svojih najznačajnijih djela iz kojeg se iščitavaju osjećaji straha, tjeskobe, neizvjesnosti i napetosti. Isti ti osjećaji prepoznaju se i u glazbi s albuma *Prokletije II*.

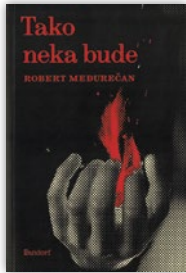
Predstavljanja knjiga

Robert Međurečan: Tako neka bude

Književne razgovore u Regeneratoru na početku Dana Gjalskog otvara ovogodišnji dobitnik Nagrade Gjalski Robert Međurečan. U razgovoru s moderatoricom Ljubicom Anđelković Džambić upoznat ćemo ovog svestranog autora i knjižgu koju je žiri jednoglasno proglasio najboljim proznim ostvarenjem u proteklih godinu dana.

Radnja romana smještena je u Judeji početkom 1. st. n. e., i donosi potresnu priču o Eleazaru, svećenikovom sinu koji postaje lovac na mesije. Razočaran zbog suradnje svog naroda s rimskim okupatorima, Eleazar se priključuje Bratstvu bodeža, radikalnoj skupini boraca protiv Rima. Nakon što biva uhićen, kroz dugotrajno mučenje i indoktrinaciju izdaje svoje suborce, prelazi na stranu Rimljana te postaje lovac na „mesije“, one koji bi mogli podići pobunu protiv Carstva. Hvata ih i pribija na križ.

Iako smještena u daleku prošlost, priča romana je suvremena i lako primjenjiva i u današnjem društvu.

Kristina Špiranec: Iza srca, grad kupina

Kristina Špiranec (Zabok, 1987.) pjesnikinja je, književna kritičarka i lektorica iz Bedekovčine. Magistrirala je hrvatski jezik i književnost te komparativnu književnost. 2012. godine sudjelovala je u projektu *Criticize This!*

KRISTINA ŠPIRANEC

u sklopu kojega na mnogim internetskim stranicama objavljuje niz književnih kritika o suvremenim djelima autora iz regije. Nastavlja pisati književne kritike za književni portal *Booksa* te časopise *Tema*, *Agon*, *Književna republika*, *Poezija* i *Hrvatsko zagorje* te u emisiji *Briljanteen* predstavlja djela suvremenih hrvatskih autora. Od 2015. godine predsjednica je Stručnoga ocjenjivačkog povjerenstva književne manifestacije *Susret riječi*, a od 2020. godine održava radionice kreativnoga pisanja za učenike srednjih škola povodom manifestacije Dani K. Š. Gjalskog u Zaboku. Pjesme objavljuje u studentskome almanahu, magazinu *Svijeta kulture*, *Tem*i, *Quorumu*, *Zarezu*, *Književnoj republici*, *Poeziji* i *Artikulacijama*. Dosad je objavila dvije zbirke pjesama, *Dok me ne razbiješ* (Štajergraf, 2015.) i *Iza srca, grad kupina* (MeandarMedia, 2024.). Za knjigu kritika *O nužnosti poezije. Izabrana kritička čitanja* (Biblioteka poezije, 2024.) dobitnica je Povelje uspješnosti Julija Benešića za najbolje književno-kritičarsko ostvarenje u protekloj godini.

Kristina Špiranec suradnica je Dana Gjalskog kao voditeljica radionice kreativnog pisanja te kao članica žirija za Nagradu Gjalski za učenike srednjih škola. Ovom prilikom predstaviti će svoju novu zbirku pjesama *Iza srca, grad kupina*. S autoricom razgovara Matea Filko.

Hrvoje Ivančić: Rubna zona

Hrvoje Ivančić (Zabok, 1983.) pisac je i putnik, reporter i dokumentarist. Autor je putopisnih knjiga *Dunavski blues*, *Samsara – put na Istok*, *Za'atar* i *Iza Mjesečevih planina* te slikovnica za djecu *Djeca Konga*, *Djeca Egipta* i *Amadej*.

Autor je novinskih reportaža socijalne, ratne, političke i kulturne tematike iz Ugande, Konga, Južnog Sudana, Indije, Pakistana, Sirije, Ukrajine, Hrvatske i Europe. Autor je dokumentarnih filmova *Put u Kathmandu*, *Perlica po perlica*, *Sirija – zemlja na raskrižju*, *Sjeverni Kivu – zaboravljeno srce Afrike* i *U raljama*

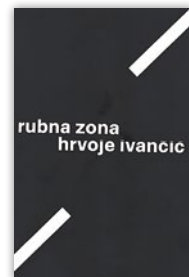

HRVOJE IVANČIĆ

beskonačnog rata te dokumentarnih radio drama *Prvo sam čovjek, a tek onda sam Rom*, *Dječak bez maske*, *Noćni vlak za Harkiv* i *Čaj u pustinji*.

Dobitnik je Književne nagrade Rikard Jorgovanić za putopis *Dunavski blues*, nagrade Dijana Klarić za reportažu iz Konga, *Zaboravljeno srce Afrike*, nagrade FIJET Tolerancija koju dodjeljuje udruga novinara u turizmu, nagrade Spasimo putopis, nagrade HND-a Marija Jurić Zagorka za pisano novinarstvo, za seriju reportaža iz Ukrajine te nagrade Fra Ma Fu za najbolju reportažu u 2021. i 2025. godini.

U programu Dana Gjalskog, a u sklopu Književnih razgovora u Regeneratoru, predstaviti ćemo Hrvojevu najnoviju knjigu *Rubna zona* (Sandorf, 2025.), zbirku reportaža s nekih poznatih i nepoznatih „rubnih zona“, od Afganistana, preko Ukrajine i Sirije, pa sve do Etiopije i Konga, „reportaže o ljudima i događanjima s kraja na kraj svijeta“. Razgovor s autorom vodi Tin Krznar. ~

The Dark Storyteller: Míc po míc, povijest mačaka

Varaždinski novinar i televizijski voditelj Kristijan Petrović, alias The Dark Storyteller, poznat je po svojim pričama u kojima javnost upoznaje s manje poznatim detaljima iz svijeta okultnog. Dosad je održao više od 150 tematskih predavanja, na kojima je predstavio folklor vampira, povijest vještica, vukodlaka, zmajeva i vila te ostale srodne priče koje zadiru u svijet okultnog ili nadnaravnog, spajajući povijesne izvore, folklorne motive i predaje. Urednik je pet knjiga koje tematiziraju svjetsku mitologiju te, kako navodi, suurednik jednoga vješticijeg priručnika.

Na predavanju u Zaboku govorit će o – mačkama. Prvi nam je 'mijau' uputila prije više od 10.000 godina, na području Bliskog istoka, a od tada do danas mnogo je toga prošla u društvu čovjeka. Bojali su je se Aleksandar Veliki, Džingis – Kan, Hitler i Mussolini, a voljeli je Katarina Velika, Charles Baudelaire, Ernest Hemingway, John Lennon i Freddie Mercury. Što se sve o mački pričalo, kako smo je kroz povijest percipirali, zašto joj nismo vjerovali i kako smo je na koncu prigrlili...? Sve to doznajte u priči The Dark Storyteller "Míc po Míc – povijest mačaka". Događanje je primjereno za uzrast 15+

Noć Ksavera Šandora Gjalskog u Dvorcu Gredice

U Dvorcu Gredice održat će se program u organizaciji Hrvatske udruge Muži zagorskog srca koji započinje natjecanjem u kreativnom pisanju na kajkavskom jeziku za učenike osnovnih škola kajkavskog govornog

područja, uz dodjelu nagrada najuspješnijim sudionicima.

Nakon otvorenja izložbe likovnih radova autora: Željka Kropfa, Zvonka Pižira, Marjana Zanoškog, Josipa Rubesa i Rajka Fureša, slijedi predstavljanje knjige *Zakaj verzi svecki* mr. sc.Ivice Glogoškog koju će predstaviti dr. sc.Hrvojka Mihanović Salopek, predsjednica DHK i prof. emeritus dr. sc. Alojz Jembrih. Nakladnici knjige su Kajkavsko-zagorski ogranak Društva hrvatskih književnika i Hrvatska udruga Muži zagorskog srca.

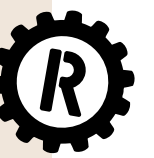
U glazbenom programu nastupit će Srećko Blažičko.

Gjalski kao kroničar društvenih događanja

Prošlogodišnja tribina o Gjalskom *Nepoznato o poznatome*, u organizaciji zabočkog Ogranka Matice hrvatske, izazvala je velik interes javnosti pa nas ove godine očekuje svojevrsni nastavak. Sudionici tribine su ponovno Jasna Balaško i akademik Dražen Katunarić. Ovaj put razgovarat će o autobiografskim elementima u tri Gjalskijeva romana – *U noći*, *Radmilović* i *Pronevjereni ideali* te preplitanju osobne povijesti pisca i imaginarija njegovih likova.

Jasna Balaško, povjesničarka i književnica, godinama se bavi istraživanjem zanimljivosti iz života Ksavera Šandora Gjalskog i povijesti Zaboka. Osmislila je i opisala šetnicu zabočkim krajem koja je sad već poznata pod nazivom Ksaverova staza. Piše kratke priče i slikovnice za djecu te znanstvene članke s tematikom iz povijesti Zagorja. Njezin sugovornik, akademik Dražen Katunarić jedan je od najznačajnijih hrvatskih pjesnika, esejist, putopisac, romanopisac i filozof, urednik i izdavač te velik zaljubljenik u Gjalskog. Dio Katunarićeve bogate zbirke fotografija, razglednica te raznih dokumenata vezanih uz Gjalskog izložen je u galerijskom prostoru Gradske knjižnice na izložbi pod naslovom *Portreti i razglednice Ksavera Šandora Gjalskog* koja će biti otvorena do 12.11.2025.

Program organiziraju Ogranak Matice hrvatske Zabok i Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski.

Dani Gjalskog organiziraju se u suradnji s brojnim gradskim udrugama i ustanovama u čijim prostorima se programi manifestacije održavaju. I ove godine, jedan od domaćina je **Centar urbane kulture Regenerator**. Grad Zabok je koncem 2023. dovršetkom projekta re-GENERATOR stvorio temelje za pružanje uvjeta rada i realizaciju kvalitetnih urbanih kulturnih programa za lokalnu i regionalnu zajednicu. Naime, kroz projekt je posve obnovljen i rekonstruiran nekadašnji industrijski pogon u centru Zaboka. Novi centar, s ukupno 2195 m² površine, prostire se na tri međusobno povezane zgrade. U prvoj, zgradi Inkubator, nalaze se hostel, prostori za neprofitne organizacije i udruge, učionica, galerijski prostor i malo kino.

Silos je središnja zgrada u kojoj se nalazi 12 ureda namijenjenih kulturnim i kreativnim industrijama. Tu je i „mekana“ soba za sastanke (da, pod je napravljen od najmekšeg tepiha ikad) te Caffe bar Regenerator.

Treća zgrada, Regenerator, potpuno je posvećena izvedbenim umjetnostima – od koncertnog prostora koji prima oko 550 ljudi (sjedeći dio + parter), preko tri potpuno opremljene sviraone s kvalitetnom opremom i instrumentima, do studija za snimanje glazbe.

Projektom je definiran sadržaj revitaliziranog objekta – ponuditi alternativne / urbane sadržaje, te je kroz novoosnovanu ustanovu Centar urbane kulture Regenerator, koja upravlja prostorom i sadržajima, stvoren inovativan prostorni koncept s fokusom na organiziranje koncerata, ali i promociju kulture i umjetnosti kroz alternativne metode prezentacije i približavanje krajnjim korisnicima.

Punu funkcionalnost Centar je postigao koncem 2024. (upravo su programi Dana Gjalskog bili među prvim aktivnostima u novom prostoru!) te se od tada programi i sadržaji odvijaju u svim postojećim unutarnjim i vanjskim prostorima. Raznovrsnim sadržajem Regenerator privlači posjetitelje svih uzrasta. Trudi se graditi međusobne odnose te profilirati Centar kao mjesto na kojem je moguće dobiti potporu i održati različite programe i pojedinačne aktivnosti, s posebnim naglaskom na glazbu. Svojim kvalitetnim i već prepoznatljivim programima postaje omiljena kulturna destinacija u lokalnoj zajednici, ali i mnogo šire.

Dani Ksavera Šandora Gjalskog

Zabok ~ 20.–25. 10. 2025.

www.danigjalskog.com

PONEDJELJAK 20. listopada

18:00
Otvorenje
Dana
K. Š. Gjalskog
izložbom slika
**Sebastijana
Dračića**
(Gradska galerija)

UTORAK 21. listopada

12:30
**Elizabeta
Končić**
Terapeutska moć
knjige: **Pošta za
Li i Grgine lutke**
– radionica za
učenike OŠ K. Š.
Gjalskog
(Osnovna škola)

18:00
**Dražen
Katunarić i
Jasna Balaško**
– predavanje
o Gjalskom
i izložba
fotografija
(Gradska knjižnica)

SRIJEDA 22. listopada

16:30
Proглаšenje
pobjednika i
dodjela
**Male nagrade
Gjalski**
(Osnovna škola)

18:00
Fotonatječaj,
Radionica
umjetničke
grafike i
Radionica
kreativnog
pisanja – dodjela
nagrada i izložba
radova
(CUK Regenerator)

ČETVRTAK 23. listopada

17:00
Proглаšenje
pobjednika
i dodjela
Nagrade Gjalski
za učenike
srednjih škola
(Gradska galerija)

18:30
Predstavljanje
knjige **Iza srca,
grad kupina
Kristine
Špiranec**
(Gradska knjižnica)

PETAK 24. listopada

11:00
Dan Osnovne škole
K. Š. Gjalskog
(Osnovna škola)

17:00
Predstavljanje
PoZiCe, knjige
literarnih i likovnih
radova učenika
Poreča, Zaboka i
Crikvenice
(Gradska galerija)

SUBOTA 25. listopada

18:00
**Svečanost
dodjele
Književne
nagrade
Ksaver
Šandor
Gjalski**
(Osnovna škola)

DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE

20:00
Predstavljanje
knjige
**Tako neka bude
Roberta
Međurečana**
(CUK Regenerator)

20:00
**The Dark
Storyteller**
Predavanje
**Mic po mic,
povijest mačaka**
(CUK Regenerator)

20:00
**Ane Paška
KoncArt**
glazbeno-scenski
performans
(CUK Regenerator)

20:00
Noć Ksavera
Šandora Gjalskog
u Dvorcu Gredice
– program u
organizaciji
HU Muži
zagorskoga srca
(Dvorac Gjalski)

19:00
Predstavljanje
knjige **Rubna zona
Hrvoja Ivančića**
(CUK Regenerator)

21:00
Koncert grupe
Nemeček
(CUK Regenerator)

Gradska galerija, Zivtov trg 10 / CUK Regenerator, Ulica mladih 2 / Gradska knjižnica, S. Radića 1 / Osnovna škola, Đački put 1 / Dvorac Gjalski, Gredice 9